

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü

Sayı : 43669208-010.06.01-26551
Konu: Derneklerin Denetimi

03.04.2023

GENELGE
2023/6

Dernekler ve şubeleri, derneklerin üst kuruluşları, 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanuna göre kurulan birlikler ile merkezleri yurtdışında bulunan kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye'deki şube ve temsilciliklerinin denetimleri, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 19 uncu maddesine istinaden Bakanlığımız dernekler denetçileri ve mülki idare amirleri tarafından görevlendirilen kamu görevlileri tarafından yürütülmektedir.

Adı geçen Kanunda derneklerin denetimlerinin risk değerlendirmelerine göre yapılmasının esas olduğu hüküm altına alınmış ve Dernekler Yönetmeliğinde konuya ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu kuruluşların mülki idare amirleri tarafından görevlendirilen kamu görevlilerince denetlenmesine ve bu kuruluşlara rehberlik edilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünce "Derneklerin Denetlenmesine Dair Rehber" hazırlanmıştır. Söz konusu Rehberde; denetimin amacı ve kapsamı, yapılacak risk analizine göre denetim programlarının hazırlanması, kuruluşların denetimlerini yapacak kamu görevlilerinin görevlendirilmesi, denetimi yapılacak kuruluşa bilgi verilmesi, denetimde incelenecek konular, düzenlenecek raporlar ve benzeri hususlarda düzenlemeler yapılmıştır. Bahse konu rehber, www.siviltoplum.gov.tr internet sitesinde yayımlanmakta ve ilgili mevzuattaki değişiklikler dikkate alınarak Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünce güncellenmektedir.

Diğer taraftan, 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27 nci maddesi gereğince, kamu yararına çalışma statüsü bulunan dernekler ve bu derneklerin şubeleri ile söz konusu statüye sahip üst kuruluşların denetimleri ilgili valiliklerce en az iki yılda yapılmaktadır. Kamu yararına çalışma statüsü bulunan kuruluşların denetimlerine son rakamı tek sayı ile biten yılların Ocak ayının birinci gününde başlanır ve denetimler takip eden yılın Aralık ayının sonuna kadar tamamlanır. Konuya ilişkin denetim programı denetimin başlayacağı yıldan önce iki yıllık olarak hazırlanır ve denetimler bu program çerçevesinde yürütülür.

Kamu yararına çalışma statüsü bulunan kuruluşların denetimlerinde, faaliyetlerinin söz konusu statüye uygun olup olmadığı incelenir, düzenlenen denetim raporlarında konuya ilişkin bilgi ve belgelere yer verilerek gerekli değerlendirmeler yapılır. Kamu yararına çalışma statüsünün kaybedildiği yönündeki tespitleri içeren denetim raporlarının birer sureti Bakanlığımıza gönderilir ve faaliyetleri bu statüye uygun olmadığı değerlendirilen şubeler hakkında ise Bakanlığımıza bilgi verilir.

Kamu yararına çalışma statüsü bulunan dernekler ve üst kuruluşları ile diğer kuruluşların denetimleri, sivil toplumla ilişkiler birimleri bulunmayanlar ilçeler dahil, kaymakamlıklar ile koordineli olarak yürütülür ve mülki idare amirlerince denetimlerin yapılmasında gerekli kolaylık sağlanır. Derneklerin denetlenmesi için görevlendirilecek sivil toplumla ilişkiler birimleri personeli dışındaki kamu görevlileri, ancak Dernekler Yönetmeliğinin ek 2 nci maddesinde yer alan düzenlemelere göre görevlendirilebilir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımızca yayımlanan 05/02/2019 tarihli ve 2019/1 sayılı "Denetim" konulu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Söz konusu kuruluşların denetimlerinin ilgili mevzuatta yer alan düzenlemelere ve Derneklerin Denetlenmesine Dair Rehberde belirtilen usul ve esaslara göre yürütülmesi hususunda bilgi ve gereğini rica ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

Dağıtım:
81 İl Valiliğine